

การวิเคราะห์เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์

An Analysis of the Medical Narratives in the Online Literature Community

สรिता ปัจจุสานนท์¹ และ กรรภา สุขุม

Sarita Patjusanon¹ and Korrada Sukhum

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Rambhai Barni Rajabhat University

E-mail: sarita.p@rbru.ac.th¹

Received 5 May 2023; Revised 7 June 2023; Accepted 21 June 2024.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) แบบเรื่องเรื่องเล่าของหมอ 2) ภาพตัวแทนผู้หญิง และ 3) บทบาทหน้าที่เรื่องเล่าของหมอ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวคิดแบบเรื่องของนิทาน ภาพตัวแทน และ บทบาทหน้าที่ของคติชน เป็นกรอบในการวิเคราะห์เรื่องเล่าของหมอจากเว็บไซต์เลิฟแคร์สเตชัน จำนวน 42 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า 1) แบบเรื่องเรื่องเล่าของหมอ ได้แก่ แบบเรื่องความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ แบบเรื่องการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แบบเรื่องวิธีการคุมกำเนิด แบบเรื่องวิธีการคลอด แบบเรื่องความรัก ไม่จำกัดเพศ แบบเรื่องอัตวิบาตกรรม และ แบบเรื่องความไม่มั่นใจในตัวเอง 2) ภาพตัวแทนผู้หญิง ได้แก่ ผู้หญิงเป็นผู้หญิงที่สังคมไม่พึงประสงค์ ผู้หญิงที่ทำแท้งเป็นผู้หญิงที่ไม่คำนึงถึงบาปกรรม ผู้หญิงมักถูกผลกระทบเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ ผู้หญิงมักถูกทอดทิ้ง และ ผู้หญิงมักถูกหลอก 3) บทบาทหน้าที่เรื่องเล่าของหมอ ได้แก่ บทบาทในการสะท้อนอัตลักษณ์ของความเป็นหมอ บทบาทในการสร้างพื้นที่ให้กับผู้หญิงท้องไม่พร้อม บทบาทในการให้ความรู้และคำแนะนำ บทบาทในการเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจ และ บทบาทในการให้ความเพลิดเพลิน

องค์ความรู้จากการศึกษา คือ การนำแนวคิดแบบเรื่องของนิทาน ภาพตัวแทน และบทบาทหน้าที่ของคติชน มาใช้เป็นตัวช่วยในการศึกษาเรื่องเล่าสมัยใหม่ในอินเทอร์เน็ต

คำสำคัญ: เรื่องเล่าของหมอ; ชุมชน; วรรณกรรมออนไลน์

Abstract

The research aimed to study tale type, representations and, functions narrative of doctors. This research is qualitative using the concept Tale type, Representation and, Four Functions of Folklore from 42 stories in the lovecare station website. The findings are as followings : 1) Doctors' narratives can be classified into 7 types : Namely unplanned pregnancy, Sexually transmitted disease, Contraception methods, Methods of birth, love without gender, Suicide and Self-mistrust. 2)Female representations can be classified as follows: An unplanned pregnancy is an unwanted woman from society, An abortion woman

commits a sin, A woman carries a burden, A woman is abandoned and A woman is deceived.

3) Functions to tell a story of the doctors are to: A role to reflect a doctor's identity, A role to provide space for a woman with unplanned pregnancy, A role to advise knowledge and suggestions, A role to be an exit for frustration, and A role to provide entertainment.

The findings show that conceptual framework; tale types, representations, and functions were used in the example for studying modern narratives on the internet.

Keywords: Medical Narratives; Community; Online Literature.

บทนำ

เรื่องเล่า หมายถึง เหตุการณ์สมมติที่ร้อยเรียงเป็นเรื่องราว ซึ่งอาจสื่อได้ทั้งในแง่ตัวอักษร เสียง ภาพ คำว่าเรื่องเล่าจึงสื่อความไปถึงนิทานที่เล่าแบบมุขปาฐะ กวีนิพนธ์ บันเทิงคดี ภาพเขียน ภาพยนตร์ การ์ตูน ตราใบใดที่สื่อเหล่านี้แสดงเหตุการณ์ที่ร้อยเป็นเรื่องราว (Tailanga, 2003) เรื่องเล่าเป็นการนำเสนอเหตุการณ์ชุดหนึ่งที่มีการกระทำของผู้คนในสถานที่และเวลา มีทิศทางในการเดินเรื่อง มีกลวิธีการเล่าเรื่องที่อาจจะเล่าแบบสังเขปบ้าง ละเอียดยาว มีการใช้มุมมองในการเล่า ซึ่งไม่ว่าจะเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องแต่งล้วนอิงอยู่กับความ "สมจริง" หรือสอดคล้องกับคติความเชื่อของสาธารณชนในเรื่องต่าง ๆ (Prachakun, 2009) ดังนั้น เรื่องเล่าจึงหมายถึงการนำเสนอภาพเหตุการณ์ โดยใช้วิธีการร้อยเรียงให้เป็นเรื่องราว มีกลวิธีการดำเนินเรื่อง การสื่อความหมาย ทั้งยังสามารถนำเสนอได้ทั้งภาพ ตัวหนังสือ หรือเสียง ซึ่งเรื่องเล่ามีหลากหลายประเภท เช่น เรื่องเล่าความรัก เรื่องเล่าประสบการณ์ เรื่องเล่าผี เรื่องขำขัน เรื่องวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า มีผู้ศึกษาเรื่องเล่าจำนวนมาก เช่น Munsap (2008) ศึกษาเรื่องเล่าของเกย์ ในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ : กรณีศึกษากลุ่ม "บลูสกาย โซไซตี้" ใน www.pantip.com Naseeken (2014) ศึกษาเรื่องเล่าแนว "รักโศก" และกลวิธีการให้คำปรึกษาในพื้นที่สื่อสาธารณะ : กรณีศึกษารายการวิทยุ "คลับฟรายเดย์" Jiteesup & Kupthanaroj (2019) ศึกษาอนาคตและแบบเรื่องของเรื่องเล่าสยองขวัญสมัยใหม่ในแอปพลิเคชันจอยลดา Srirasa & Kukeati (2022) ศึกษามงคลชีวิตที่ปรากฏในหนังสือเสริมกำลังใจของวินทร์ เลียววาริณ เป็นต้น

เรื่องเล่าบนอินเทอร์เน็ต เป็นกลุ่มข้อมูลคติชนสมัยใหม่ที่มีความน่าสนใจศึกษา ซึ่งอินเทอร์เน็ตได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดและก่อให้เกิดคติชนสมัยใหม่ในอินเทอร์เน็ตหรือคติชนดิจิทัล ดังที่ Bronner (2009) กล่าวว่า Alan Dundes เป็นนักคติชนกลุ่มแรก ๆ ในช่วงทศวรรษที่ 1970 ที่ได้มองเห็นความเฟื่องฟูของคติชนบนอินเทอร์เน็ตและกล่าวว่าเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีได้กีดกันคติชนออกไป แต่กลับกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการถ่ายทอดคติชนและเป็นพื้นที่ในการก่อให้เกิดคติชนสมัยใหม่ สอดคล้องกับที่ Seta (2019) กล่าวว่า การตอบสนองต่อวิกฤตการศึกษาคติชนที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง ทำให้นักคติชนเริ่มเข้าหาอินเทอร์เน็ตในฐานะที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ในการเผยแพร่คติชนที่ยังคงดำรงอยู่ และการเป็นสื่อที่ช่วยส่งเสริมการเกิดขึ้นของคติชนรูปแบบใหม่ ซึ่งคติชนดิจิทัลสามารถให้แนวทางในการศึกษาทางคติชนวิทยา และ Tolbert & Johnson (2019) กล่าวว่า คติชนดิจิทัล เป็นคำอธิบายสำหรับวิธีการที่หลากหลายของสาขาและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาในสาขาอื่น ๆ นักวิชาการหลายคนที่ทำงานกับการเก็บรวบรวมข้อมูลขนาดใหญ่จะได้ประโยชน์จากแนวทางของดิจิทัล วัฒนธรรมออนไลน์ ชุมชนเสมือน พื้นที่สิ่งใหม่ หรือสื่อที่เกิดขึ้นใหม่ที่อาจพบในพื้นที่ชาติพันธุ์ วรรณกรรมแบบดิจิทัล

เว็บไซต์เลิฟแคร์สเตชัน เป็นพื้นที่ออนไลน์ในการให้ความช่วยเหลือผู้หญิงที่มีปัญหาการตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการคุมกำเนิด และให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยจะมีกระบวนการให้คำปรึกษาและคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ผ่านทางเว็บไซต์ นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่สำหรับนำเสนอเรื่องราวของคนที่ใช้ โดยเฉพาะเรื่องราวของผู้หญิงท้องไม่พร้อมผ่านมุมมองของแพทย์ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยขอเรียกว่า “เรื่องเล่าของหมอ”

จากการสำรวจเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าเรื่องเล่าของหมอที่ปรากฏในเว็บไซต์เลิฟแคร์สเตชัน เป็นข้อมูลคติชนสมัยใหม่ที่น่าสนใจและยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัย ซึ่งเรื่องเล่าของหมอปรากฏเหตุการณ์ซ้ำ ๆ ที่สามารถนำมาจัดทำแบบเรื่องเรื่องเล่าของหมอโดยใช้แนวคิดแบบเรื่องนิทานได้ และเรื่องเล่าแสดงให้เห็นภาพตัวแทนของความเป็นผู้หญิง โดยเฉพาะภาพตัวแทนของผู้หญิงที่ไม่พึงประสงค์ที่สะท้อนผ่านเรื่องเล่าผู้หญิงท้องไม่พร้อมสามารถนำมาศึกษาด้วยแนวคิดภาพตัวแทนได้ อนึ่งเรื่องเล่าของหมอยังมีบทบาทหน้าที่ โดยเฉพาะการให้ความรู้ คำแนะนำ และความบันเทิง สามารถนำแนวคิดบทบาทหน้าที่ของคติชนมาใช้ศึกษาเรื่องเล่าได้ ดังที่ Na Thalang (2014) กล่าวว่า วิลเลียม บาสคอม จัดจำแนกบทบาทหน้าที่ของคติชนไว้ 4 ประการ ประการแรกใช้อธิบายที่มาและเหตุผลในการทำพิธีกรรม ประการที่สอง ทำหน้าที่ให้การศึกษาในสังคมที่ใช้ประเพณีบอกเล่า ประการที่สาม รักษามาตรฐานทางพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของสังคม และประการสุดท้ายให้ความเพลิดเพลินและเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคล

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ เพื่อจะได้จัดจำแนกแบบเรื่องของเรื่องเล่า วิเคราะห์ภาพตัวแทนของผู้หญิงที่ปรากฏในเรื่องเล่า และวิเคราะห์บทบาทหน้าที่เรื่องเล่าของหมอ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาแบบเรื่องเรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์
2. ศึกษาภาพตัวแทนผู้หญิงที่ปรากฏในเรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์
3. ศึกษาบทบาทหน้าที่เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์

การทบทวนวรรณกรรม

Munsap (2008) ศึกษาเรื่องเล่าของเกย์ในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ : กรณีศึกษากลุ่มบลูสกายโซไซตี้ ใน www.pantip.com ผลการศึกษาพบว่า เรื่องเล่าในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ จำแนกเป็น 1) เรื่องเล่าบันทึกประสบการณ์ชีวิต และ 2) เรื่องแต่งประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของเกย์ โดยเฉพาะการเผชิญหน้าจัดการกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และเนื้อหาที่สะท้อนทัศนคติที่เกย์มีต่อสังคม ส่วนเนื้อหาของเรื่องแต่งนั้นส่วนใหญ่เกี่ยวกับความเหงาและประสบการณ์ด้านความรักของเกย์ ด้านบทบาทหน้าที่ของเรื่องเล่าพบ 3 ประการ ได้แก่ 1) เรื่องเล่าส่งผลต่อการสร้างความเป็นกลุ่มบลูสกายโซไซตี้ 2) เรื่องเล่ามีบทบาทในการแสดงอัตลักษณ์เกย์และภาพตัวแทนเกย์ และ 3) เรื่องเล่าใช้ตอบโต้วาทกรรมกระแสหลักที่สร้างความเป็นอื่นให้แก่เกย์

Naseeken (2014) ศึกษาเรื่องเล่าแนว “รักโศก” และกลวิธีการให้คำปรึกษาในพื้นที่สาธารณะ: กรณีศึกษารายการวิทยุ “คลับฟรายเดย์” ผลการศึกษาพบแบบเรื่อง ได้แก่ 1) แบบเรื่องคนรักนอกใจ 2) แบบเรื่องรักคนมีเจ้าของ 3) แบบเรื่องนอกใจคนรัก 4) แบบเรื่องไม่มั่นใจในความรัก 5) แบบเรื่องนินยเข้ากันไม่ได้ 6) แบบเรื่องแอบรักข้างเดียว 7) แบบเรื่องรักที่ไม่ได้รับการยอมรับ และ 8) แบบเรื่องรักที่ต้องพลัดพรากจากกันเพราะความตาย

Jiteesup & Kupthanaroj (2019) ศึกษาอนุภาคและแบบเรื่องของเรื่องเล่าสยองขวัญสมัยใหม่ในแอปพลิเคชันจอยลดา ผลการศึกษาพบว่า อนุภาคที่โดดเด่นและมีผลต่อการดำเนินเรื่อง ได้แก่ อนุภาคการหลอกลอน และอนุภาคการรับมือกับผี สามารถจำแนกแบบเรื่องได้เป็น 9 แบบ ได้แก่ 1) แบบเรื่องผีตามหาความจริง 2) แบบเรื่องสถานที่อาถรรพ์ 3) แบบเรื่องสถานที่อาถรรพ์สัมผัสที่ 6 4) แบบเรื่องผีหาตัวตายตัวแทน 5) แบบเรื่องคนช่วยผี 6) แบบเรื่องผีช่วยคน 7) แบบเรื่องผีแก้แค้น 8) แบบเรื่องคำทำนายจากผี และ 9) แบบเรื่องเรื่องผีที่คิดไปเอง

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่าแม้จะมีการศึกษาเรื่องเล่าที่ค่อนข้างหลากหลายแต่ไม่ปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องเล่าของหมอที่เผยแพร่ในอินเทอร์เน็ต ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องเล่าของหมอในเว็บไซต์ไลฟ์แคร์สเตชัน จำนวน 42 เรื่อง เพื่อเป็นตัวอย่างในการศึกษาเรื่องเล่าสมัยใหม่ในอินเทอร์เน็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัยคือการวิจัยเอกสาร (Documentary research) มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสำรวจและรวบรวมข้อมูลเรื่องเล่าของหมอในเว็บไซต์ไลฟ์แคร์สเตชัน หมวดหมู่ไลฟ์แคร์แชร์ หมวดหมู่ย่อยเรื่องเล่าของหมอและเรื่องเล่าหมอสงขลา โดยคัดเลือกเรื่องเล่าที่มีการนำเสนอชุดเหตุการณ์และสามารถนำมาจัดทำแบบเรื่องเรื่องเล่าของหมอ โดยใช้แนวคิดแบบเรื่องของนิทานได้ ทำให้ได้กลุ่มข้อมูลที่เป็นขอบเขตของการศึกษา จำนวน 42 เรื่อง
2. ขั้นศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เรื่องเล่าสมัยใหม่ แบบเรื่องของนิทาน ภาพตัวแทนและบทบาทหน้าที่ของคติชน
3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้แก่ แบบเรื่องของนิทาน ภาพตัวแทนผู้หญิงและบทบาทหน้าที่เรื่องเล่าของหมอ
4. ขั้นสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ให้ข้อเสนอแนะ และเสนอผลการวิจัยแบบการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแบบเรื่องเรื่องเล่าของหมอ จำแนกได้ 7 แบบ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) แบบเรื่องความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ 2) แบบเรื่องการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 3) แบบเรื่องวิธีการคุมกำเนิด 4) แบบเรื่องวิธีการคลอด 5) แบบเรื่องความรักไม่จำกัดเพศ 6) แบบเรื่องอัตวิสัยบาตรกรรม และ 7) แบบเรื่องความไม่มั่นใจในตัวเอง มีรายละเอียดดังนี้

1.1 แบบเรื่อง (A) ความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ เป็นการนำเสนอเรื่องราวของคนไข้ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ ทำให้ขาดความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตร มีจำนวน 32 เรื่อง จำแนกเป็น

1) แบบเรื่องความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ (A1) จำนวน 24 เรื่อง ได้แก่ ตอนหนูรู้ว่าท้องกับแฟน หนูคิดที่จะหาทางเอาลูกไว้ตลอด, ขอให้เด็กออกเถาะ ยังไงก็ได้, เรื่องจริงจากพยาบาลที่ท้อง, ยังมีทางเลือกอื่นที่เชื่อถือได้และปลอดภัยดีกว่าซื้อยาทำแท้งทางอินเทอร์เน็ต, ไม่บอกที่พ่ทำแท้งเพราะกลัวบาปเลยต้องพึ่งเว็บไซต์ขายยา, ยุติการตั้งครรภ์แบบปลอดภัย ความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้, ฉันมีเหตุผลที่ไม่ต้องต่อนะ, 10 เหตุผลที่คนทำแท้งไม่ไปหาหมอ, หนูไม่รู้สึกแยที่ไปทำแท้ง, ซื้อยาจากเว็บไซต์อันตรายไหม, เรื่องเล่าจาก ลุงหมอ ซื้อยาจากเว็บไซต์อันตรายไหม ตอนที่ 2, ปรีक्षाเร็ว เพราะคิดได้คิดเป็น, เมื่อเกิดกับตัวเองฉันจึงเข้าใจข้อคิดก่อนซื้อยาทำแท้ง, ความเสี่ยงที่ผู้หญิงต้องแบกรับทำไม, ไม่มีแฟนยังก็ไม่ต้อง,

3)แบบเรื่องความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ (A3) จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ สิ่งดีที่สุดในเรื่องแท้ง (อีกเรื่อง)

แบบเรื่องความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ (A3) ประกอบด้วยลำดับเหตุการณ์ดังนี้

A: คนใช้ตั้งครรภ์ในขณะที่กำลังเรียนอยู่ หรือคนใช้ยังไม่พร้อมเลี้ยงดูบุตร

B: คนใช้ไม่ต้องการยุติการตั้งครรภ์

C: คนใช้ตั้งครรภ์ต่อและคลอดบุตร

4)แบบเรื่องความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ (A4) จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องราวของผู้หญิงที่ไต่ถามว่า เธอจะอย่างไร, ห้องที่เสี่ยงต่อสุขภาพและชีวิต สามารถเลือกทำแท้งได้ และความห่วงใยในความรัก

แบบเรื่องความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ (A4) ประกอบด้วยลำดับเหตุการณ์ดังนี้

A: คนใช้ตั้งครรภ์ในขณะที่มีโรคประจำตัว

B: แพทย์หรือคนใช้ต้องการยุติการตั้งครรภ์

C: คนใช้ปลอดภัยดี

5)แบบเรื่องความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ (A5) จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ป่วยเป็นธาลัสซีเมียแล้วตั้งท้อง ทำแท้งได้ตามกฎหมาย และนาฬิกาชีวิต

แบบเรื่องความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ (A5) ประกอบด้วยลำดับเหตุการณ์ดังนี้

A: คนใช้ตั้งครรภ์ในขณะที่มีโรคประจำตัว

B: แพทย์ไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ เนื่องจากมีความเสี่ยง

C: คนใช้ตั้งครรภ์ต่อและคลอดบุตร

D: คนใช้ปลอดภัย

1.2 แบบเรื่อง (B) การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นการนำเสนอเรื่องราวของคนใช้ที่ได้รับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จากการขาดการป้องกัน มีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ การไม่มีโรคเป็นผลจากการตั้งใจ, เปลี่ยนวิธีคิด ชีวิตจะดีขึ้น, ติดเชื้อ HPV และหนองในเรื้อรัง

แบบเรื่อง (B) การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ประกอบด้วยลำดับเหตุการณ์ดังนี้

A: คนใช้ปรึกษาแพทย์ ทำให้ทราบว่าตนเองได้รับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

B: แพทย์สอบถามคนใช้ ทำให้ทราบว่าคนใช้ขาดการป้องกัน

C: แพทย์แนะนำวิธีการป้องกันโรคด้วยการใช้ถุงยางอนามัย

ตารางที่ 2 แบบเรื่องของการไม่มีโรคเป็นผลจากการตั้งใจ

แบบเรื่อง (B) การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	โครงเรื่อง
A: คนใช้มาปรึกษาแพทย์ ทำให้ทราบว่าตนเองได้รับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	1) หญิงสาวอายุ 26 ปี มีอาการตกขาวและปวดท้องน้อย ผลการตรวจพบว่าเป็นโรคหนองในเทียม
B: แพทย์สอบถามคนใช้ ทำให้ทราบว่าคนใช้ขาดการป้องกัน	2) หญิงสาวเล่าว่าแฟนของเธอใช้ถุงยางอนามัยเป็นบางครั้ง
C: แพทย์แนะนำวิธีการป้องกันโรคด้วยการใช้ถุงยางอนามัย	3) แพทย์แนะนำว่าควรใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์

ตัวอย่าง

เริ่มที่สาวมาดี สวย อายุ 26 ปี ยังเรียนและทำงานด้วย มีตักขาว คันเล็กน้อย บางครั้งปวดท้องน้อย เป็นมา 2 สัปดาห์ เธอมาที่คุณแม่วัย 48 ปี ที่สนับสนุนให้ลูกสาวตรวจภายใน ผลการตรวจตกขาว หลงหมอแจ้งว่าเป็นโรคหนองในเทียม เธอก็ตกใจว่าไม่คาดคิดเลย เธอบอกว่าขณะนี้เลิกกับแฟนแล้ว และที่เลิกเพราะจับได้ว่าเขามีผู้หญิงอีกคน เขาเลือกที่จะคบกับทั้งสองคน แต่เธอยอมรับไม่ได้ ช่วงรักกันเธอตอบสนองเขา มีเพศสัมพันธ์ตามที่เขาปรารถนา เขาสวมถุงยางอนามัยในช่วงแรก ๆ แต่หลายครั้งก็ไม่ใช่ บอกว่าไม่ได้ซื้อ เธอก็ตามใจ ปล่อยเลียดตามเลย ไม่ได้ยื่นกรานให้เขาใส่ถุงยาง คิดว่าคงไม่เป็นอะไร ดูเขาเป็นคนรักความสะอาด คงไม่น่าจะมีโรคมาให้ ต่อมาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของเธอได้พัฒนา คือ เตรียมถุงยางเอง ไม่ได้ไปซื้อถุงยางที่ 7-11 แต่ซื้อที่ร้านขายยาซึ่งดูมืดซิดกว่า แล้วก็สั่งซื้อทางออนไลน์ สั่งมาพร้อมสิ่งของอย่างอื่นด้วย ถุงยางสั่งทีละ 2 กล่อง เธอชอบถุงยางที่ค่อนข้างบาง เธอว่าใช้ดีกว่า แต่บางช่วงเธอเล่าว่ากินยาเม็ดคุมกำเนิดที่หาซื้อได้จากร้านขายยา แต่ไม่ได้รับคำแนะนำวิธีกิน เธอเข้าใจว่ากินวันละครึ่ง เธอจึงกินช่วงเช้า จริง ๆ แล้ว ยาคุมกำเนิดควรกินตอนเย็นหรือก่อนนอน โดยทุกเช้าต้องตรวจว่าลืมกินไหมเมื่อคืน สำหรับยาแผง 21 เม็ด กินตามลูกศรจนยาหมดก็จะมีประจำเดือนมาหลังยาหมด 3-4 วัน แล้วเริ่มแผงใหม่ในวันที่ 5 ของประจำเดือนหรือจาง ๆ คือเว้นไป 7 วัน แล้ววันที่ 8 ก็เริ่มกินยาคุมแผงใหม่ได้ หลังตรวจเสร็จ เธอออกมานั่งด้านนอกห้องตรวจ คุณแม่ถามลูกหมอลูกสาวเป็นโรคอะไร ลูกหมอบอกว่าเป็นโรคที่ติดต่อกจากการมีเพศสัมพันธ์ คุณแม่นั่งนิ่ง ดูท่าไม่ตกใจเท่าไร และย้ำให้ลูกสาวรักษาให้หายและมาหาหมอตามหมอนัด ก่อนกลับลูกหมอให้ข้อคิดฝากให้เธอรู้จักคบหาผู้ชาย รู้จักเลือกที่จะไม่มีเพศสัมพันธ์ น้องคนนี้มีข้อดีที่ได้ฉีดวัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกครบ 3 เข็มแล้ว

(“The story of having no disease is a gain from intention”, 2015)

1.3 แบบเรื่อง (C) วิธีการคุมกำเนิด เป็นการนำเสนอเรื่องราวของคนไข้ที่มาปรึกษาเรื่องการคุมกำเนิดหรือขาดการคุมกำเนิด แพทย์จึงแนะนำวิธีการคุมกำเนิดให้แก่คนไข้ มีจำนวน 2 เรื่อง

- 1) แบบเรื่องวิธีการคุมกำเนิด (C1) ได้แก่ ชะตาชีวิต อนาคตเรากำหนดได้
 - แบบเรื่องวิธีการคุมกำเนิด (C1) ประกอบด้วยลำดับเหตุการณ์ดังนี้
 - A: คนไข้มาปรึกษาแพทย์เรื่องการคุมกำเนิด
 - B: แพทย์แนะนำวิธีการคุมกำเนิดให้คนไข้

ตารางที่ 3 แบบเรื่องของชะตาชีวิต อนาคตเรากำหนดได้

แบบเรื่องวิธีการคุมกำเนิด (C1)	โครงเรื่อง
A: คนไข้มาปรึกษาแพทย์เรื่องการคุมกำเนิด	1) คุณยายพาหลานสาวอายุ 13 ปี มาปรึกษาแพทย์ เรื่องการคุมกำเนิด เนื่องจากหลานสาวมีแฟน และมีเพศสัมพันธ์แล้ว
B: แพทย์แนะนำวิธีการคุมกำเนิดให้คนไข้	2) แพทย์แนะนำให้ฝังยาคุมชนิด 3 ปี แต่เด็กสาวกลัว จึงเปลี่ยนเป็นการฉีดยาคุมกำเนิดชนิด 3 เดือนแทน

ตัวอย่าง

คุณยายพาหลานสาวอายุ 13 ปี มาปรึกษาว่ามีแฟนและมีเพศสัมพันธ์แล้ว กลัวหลานท้อง เจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาจนวัยรุ่นตกลงยินยอมใช้วิธีคุมกำเนิดแบบฝังยาชนิด 3 ปี แต่เมื่อฉีดยาแล้วจะฝังยา เด็กกลัวเจ็บ ไม่ยอมให้ฝัง จึงเปลี่ยนเป็นฉีดยาคุม 3 เดือนแทน ลูกหมอบอกว่าคุณยาย คุณหลานคู่นี้ทันสมัยดีนะครับ

(“Destiny, our future, can be determined”, 2016)

2) แบบเรื่องวิธีการคุมกำเนิด (C2) ได้แก่ เธอรักเขามากใช่ไหม

แบบเรื่องวิธีการคุมกำเนิด (C2) ประกอบด้วยลำดับพฤติกรรมดังนี้

A: คนไข้มาปรึกษาเรื่องการตั้งครรภ์หรือมาตรวจการตั้งครรภ์

B: แพทย์สอบถามทำให้ทราบว่าคนไข้คุมกำเนิดไม่ถูกต้อง

C: แพทย์แนะนำวิธีการคุมกำเนิดให้คนไข้

1.4 แบบเรื่อง (D) วิธีการคลอด เป็นการนำเสนอเรื่องราวของคนไข้ที่มีภาวะความเสี่ยงจากการตั้งครรภ์ จึงทำให้ต้องได้รับการผ่าคลอดจากแพทย์ มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ จะคลอดอย่างไรดีหนา

แบบเรื่องวิธีการคลอด (D) ประกอบด้วยลำดับพฤติกรรมดังนี้

A: คนไข้มีความเสี่ยงจากภาวะรกเกาะต่ำ ทำให้ต้องได้รับการผ่าคลอด

B: คนไข้เข้ารับการผ่าคลอด

C: คนไข้ปลอดภัย

1.5 แบบเรื่อง (E) ความรักไม่จำกัดเพศ เป็นการนำเสนอเรื่องราวของคนไข้ผู้หญิงที่มีชีวิตรักที่ผิดหวัง จนกระทั่งได้พบกับคนรักใหม่ซึ่งเป็นเพศเดียวกัน มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ รักไม่ต้องการเพศ (ที่แท้จริง)

แบบเรื่องความรักไม่จำกัดเพศ (E) ประกอบด้วยลำดับพฤติกรรมดังนี้

A: คนไข้มาปรึกษาแพทย์ว่าต้องการยุติการตั้งครรภ์

B: ฝ่ายชายมีรักใหม่เป็นเพศเดียวกัน

C: คนไข้มีชีวิตรักที่เข้มข้น

D: คนไข้ได้เริ่มต้นชีวิตรักครั้งใหม่กับเพศเดียวกัน

1.6 แบบเรื่อง (F) อัตวินิบาตกรรม เป็นการนำเสนอเรื่องราวของคนไข้ที่มีความทุกข์จากอาการเจ็บป่วย จึงทำให้ตัดสินใจฆ่าตัวตาย มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ บันทึกรักกระโดดตึกตายที่ไม่เคยกระโดดตึกตาย

แบบเรื่องอัตวินิบาตกรรม (F) ประกอบด้วยลำดับพฤติกรรมดังนี้

A: คนไข้มีปัญหาเรื่องสุขภาพหรือความเครียด

B: คนไข้ตัดสินใจฆ่าตัวตาย

C: แพทย์ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการฆ่าตัวตาย

1.7 แบบเรื่อง (G) ความไม่มั่นใจในตัวเอง เป็นการนำเสนอเรื่องราวของคนไข้ที่ขาดความมั่นใจในรูปร่างของตนเอง แพทย์จึงให้คำแนะนำและกำลังใจ มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ นมเล็ก

แบบเรื่องความไม่มั่นใจในตัวเอง ประกอบด้วยลำดับพฤติกรรมดังนี้

A: คนไข้มาปรึกษาแพทย์ว่าตนเองหน้าอกเล็ก

B: แพทย์ให้คำแนะนำและกำลังใจ

2. ผลการศึกษาภาพตัวแทนผู้หญิงที่ปรากฏในเรื่องเล่าของหมอ ปรากฏภาพตัวแทนผู้หญิง ได้แก่ 1) ผู้หญิงท้องไม่พร้อมเป็นผู้หญิงที่สังคมไม่พึงประสงค์ 2) ผู้หญิงที่ทำแท้งเป็นผู้หญิงที่ไม่คำนึงถึงบาปกรรม 3) ผู้หญิงมักถูกผลกระทบเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ 4) ผู้หญิงมักถูกทอดทิ้ง และ 5) ผู้หญิงมักถูกหลอก มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้หญิงท้องไม่พร้อมเป็นผู้หญิงที่สังคมไม่พึงประสงค์ สังคมไทยมองผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อมว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่ประพฤติตามจารีต เมื่อตั้งครรภ์ขึ้นมาจึงมักถูกตำหนิจากสังคมหรือถูกประจานให้ได้รับความอับอาย

2.2 ผู้หญิงที่ทำแท้งเป็นผู้หญิงที่ไม่คำนึงถึงบาปกรรม สังคมไทยมองผู้หญิงที่ตั้งครรภ์แล้วทำแท้งว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่คำนึงถึงบาปกรรม เป็นแม่ที่ใจร้าย ดังนั้นเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อมจึงตัดสินใจทำแท้งเถื่อน ซึ่งมักจะเกิดการตกเลือด ติดเชื้อ จนต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล หรือบางรายตกเลือดมากจนเสียชีวิต ขณะที่ผู้หญิงส่วนหนึ่งเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อทั้งที่ขาดความพร้อม

2.3 ผู้หญิงมักถูกผลกระทบเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ ผู้หญิงหลายคนเมื่อตั้งครรภ์ มักถูกผู้ชายปฏิเสธและผลกระทบความรับผิดชอบ ส่งผลให้ผู้หญิงเข้าสู่ภาวะการทำแท้ง

2.4 ผู้หญิงมักถูกทอดทิ้ง ผู้หญิงหลายคนมักถูกทอดทิ้งจากฝ่ายชายเมื่อประสบภาวะการตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ จึงทำให้เกิดความรู้สึกเครียด และไม่รู้ว่าจะแก้ไขปัญหาอย่างไร

2.5 ผู้หญิงมักถูกหลอก ผู้หญิงหลายคนมักถูกหลอกจากฝ่ายชายว่าไม่มีครอบครัว แต่แท้จริงแล้วฝ่ายชายมีครอบครัวอยู่แล้ว

3. ผลการศึกษาบทบาทหน้าที่เรื่องเล่าของหมอ ปรากฏบทบาทหน้าที่ ได้แก่ 1) บทบาทในการสะท้อนอัตลักษณ์ของความเป็นหมอ 2) บทบาทในการสร้างพื้นที่ให้กับผู้หญิงท้องไม่พร้อม 3) บทบาทในการให้ความรู้และคำแนะนำ 4) บทบาทในการเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจ 5) บทบาทในการให้ความเพิ่ลิตเพิ่ลิต มีรายละเอียดดังนี้

3.1 บทบาทในการสะท้อนอัตลักษณ์ของความเป็นหมอ เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์สะท้อนให้เห็นว่าแพทย์ควรเป็นผู้ที่มีความเห็นอกเห็นใจ รับฟังผู้หญิงท้องไม่พร้อม โดยไม่ตัดสินผู้หญิงที่ขาดความพร้อมในการตั้งครรภ์ และทำหน้าที่รักษาคนไข้ให้ดีที่สุดในฐานะแพทย์

3.2 บทบาทในการสร้างพื้นที่ให้กับผู้หญิงท้องไม่พร้อม เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ มีบทบาทในการสร้างพื้นที่ให้กับผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม ด้วยการขอให้สังคมให้ออกาสผู้หญิงท้องไม่พร้อม เพราะการที่สังคมไม่ยอมรับผู้หญิงท้องไม่พร้อม เป็นการผลักให้ผู้หญิงหลายคนเข้าสู่ภาวะทำแท้งเถื่อน และมักจะลงเอยด้วยการบาดเจ็บและเสียชีวิต แต่การให้ออกาสผู้หญิงท้องไม่พร้อมจะช่วยให้ผู้หญิงมีชีวิตที่ดีขึ้น

3.3 บทบาทในการให้ความรู้และคำแนะนำ จำแนกเป็น

1) การช่วยเหลือด้านยุติการตั้งครรภ์ เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ให้ความรู้และคำแนะนำว่าปัจจุบันมีหน่วยงานให้บริการยุติการตั้งครรภ์ เพื่อลดความเสี่ยงจากการทำแท้งเถื่อน รวมถึงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการถูกหลอกให้ซื้อยาทำแท้งราคาแพงจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งเสี่ยงต่อการตกเลือดและเสียชีวิต

2) การมีสิทธิยุติการตั้งครรภ์ เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ ให้คำแนะนำว่าผู้หญิงท้องไม่พร้อมสามารถยุติการตั้งครรภ์ได้ โดยมองว่าผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม อาจจะส่งผลต่อการเลี้ยงดูบุตร การยุติการตั้งครรภ์จึงสามารถทำได้เมื่อผู้หญิงยังไม่พร้อมที่จะมีบุตร ซึ่งจะส่งผลดีกับตัวของผู้หญิงเอง เนื่องจากสามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่และมีชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งผู้หญิงควรเป็นผู้ที่มีสิทธิตัดสินใจด้วยตัวเอง

3) ผู้หญิงที่มีโรคประจำตัวไม่ควรตั้งครรภ์ เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ ให้คำแนะนำว่าผู้หญิงที่มีโรคประจำตัวไม่ควรตั้งครรภ์ เนื่องจากมีภาวะความเสี่ยงทั้งแม่และลูก

4) ผู้หญิงท้องไม่พร้อมควรปรึกษาครอบครัว เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ ให้คำแนะนำว่าหากผู้หญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์ ควรปรึกษาแม่ เพราะแม่สามารถเป็นที่พึ่งและช่วยแก้ปัญหานี้ได้

5) ผู้หญิงท้องไม่พร้อมควรปรึกษาหมอ เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ ให้คำแนะนำว่าผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม ควรปรึกษาแพทย์ เพราะหากต้องการยุติการตั้งครรภ์จะสามารถทำได้อย่างปลอดภัยและลดความเสี่ยง

6) การตรวจการตั้งครรภ์ เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ให้คำแนะนำว่า ผู้หญิงควรหมั่นตรวจสอบประจำเดือนของตน หากขาดประจำเดือน ให้รีบตรวจการตั้งครรภ์ รวมถึงสังเกต อาการบ่งชี้ว่าอาจเกิดการตั้งครรภ์ได้

7) การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ให้คำแนะนำว่าผู้หญิงควรใส่ใจกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ด้วยการใช้อย่างอนามัย

8) การคุมกำเนิด เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ให้คำแนะนำว่าผู้หญิงควรให้ความสำคัญกับการคุมกำเนิด รวมถึงคุมกำเนิดอย่างถูกต้อง มิฉะนั้นอาจเกิดการตั้งครรภ์ได้

9) การฆ่าตัวตาย เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ให้ข้อคิดแก่บุคคล เพื่อไม่ให้ ฆ่าตัวตาย

10) ความมั่นใจในตัวเอง เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ให้ข้อคิดและกำลังใจ ผู้หญิงที่ขาดความมั่นใจในรูปร่างของตัวเอง

3.4 บทบาทในการเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจ จำแนกเป็น

1) การเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของหมอ เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ทำหน้าที่ระบายความคับข้องใจของแพทย์ได้เป็นอย่างดี

2) การเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของคนไข้ เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ ทำหน้าที่ระบายความคับข้องใจของผู้หญิงท้องไม่พร้อมที่มักถูกตำหนิจากสังคม และไม่สามารถหาทางออกได้

3.5 บทบาทในการให้ความเพลิดเพลิน เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ โดยเฉพาะ เรื่องเล่าของหมอธนพันธ์ ชูบุญ เจ้าของหมวดหมู่เรื่องเล่าหมอสงขลา มักสอดแทรกอารมณ์ขันเพื่อให้ความ พึงพอใจ และลดความตึงเครียดของสถานการณ์กดดันนั้นลง

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้พบว่า

1. การศึกษาแบบเรื่องเล่าของหมอ ปรากฏแบบเรื่องความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์มากที่สุด เมื่อผู้หญิงเกิดท้องไม่พร้อมขึ้นมา ผู้หญิงมักตกเป็นผู้รองรับอำนาจการกดทับจากฝ่ายชายให้รับภาระ ทั้งการ ตั้งครรภ์ การทำแท้งเถื่อน การถูกทิ้งให้แก้ปัญหาตามลำพัง และการเผชิญหน้ากับสังคมที่ไม่ยอมรับผู้หญิงท้อง ไม่พร้อม ทำให้ผู้หญิงท้องไม่พร้อมต้องแบกรับสภาพความกดดันในชีวิต แบกรับความรู้สึกเจ็บปวด หดหู่ และ อ้างว้าง แบกรับความเสี่ยงจากการทำแท้ง และการเลี้ยงดูบุตรตามลำพัง การศึกษาเรื่องเล่าเหล่านี้จึงมีส่วนช่วย ต่อต้านอำนาจการกดทับของเพศชายที่มักให้ความสำคัญกับฝ่ายชายเป็นหลัก ขณะเดียวกันผู้หญิงต่างถูกด้อย ค่า สังคมจึงควรตระหนักและหันกลับมามองผู้หญิงกลุ่มนี้อย่างเข้าใจ ให้โอกาส เยียวยา ปลอบประโลม และ ช่วยเหลือผู้หญิงกลุ่มนี้ให้กลับมาใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขในสังคมปัจจุบัน

เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ มีลักษณะเป็นเรื่องเล่าสมัยใหม่ เนื้อหานำเสนอ เรื่องราวของผู้หญิงยุคปัจจุบันที่อยู่ท่ามกลางสังคมเมือง มีการใช้ชีวิตร่วมกันก่อนแต่งงาน โดยเฉพาะเด็กสาว หรือวัยรุ่นซึ่งกำลังอยู่ในวัยเรียน จึงมักจะนำมาสู่ปัญหาความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวและ เป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนี้ อันเป็นผลมาจากวิถีชีวิตของสังคมเมือง โดยสะท้อนให้เห็นผ่านเรื่องเล่า ดังที่ Na Thaleng (2014, pp. 449-450) กล่าวว่า “สังคมได้ก้าวสู่ความทันสมัย ชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไปอยู่ สังคมเมืองมากขึ้น จึงเกิดมีเรื่องเล่าสมัยใหม่ที่มีฉากเป็นสังคมเมืองสะท้อนวิถีชีวิตและปัญหาในสังคมเมือง ” สอดคล้องกับที่ Phakdeephasook (2005, p. 46) กล่าวว่า “นิทานหรือเรื่องเล่าย่อมไม่เคยหยุดนิ่ง หากแต่

พัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป นิทานจึงเป็นคติชนที่สามารถดำรงอยู่ “ได้ในทุกยุคทุกสมัย ” และ Suwannawong (2021) ศึกษาสังคมเมืองร่วมสมัยในวรรณกรรมสยองขวัญของภาคนิย ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมสยองขวัญของภาคนิยนำเสนอปัญหาในสังคมเมืองร่วมสมัยหลายประเด็น ได้แก่ การถ่ายทอดให้เห็นว่าสังคมเมืองเป็นพื้นที่แห่งการกดขี่ โดยเฉพาะการกดขี่ทางเพศ สังคมเมืองเป็นพื้นที่แห่งความเสื่อมถอยทางจริยธรรม ทั้งจากการแก่งแย่งแข่งขันในระบบทุนนิยมและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์และสังคมเมืองเป็นพื้นที่แห่งความแปลกแยกและความสัมพันธ์ที่ล้มเหลว อันเป็นผลมาจากแรงบีบคั้นของสังคมทุนนิยมและการให้ความสำคัญกับเปลือกนอก ด้านการนำเสนอตัวละคร ภาคนิยนำเสนอตัวละครผีและตัวละครฆาตกรที่มีรูปลักษณ์และพฤติกรรมที่น่าเสนอให้เห็นความโหดร้ายและความอยุติธรรมในสังคมเมือง ฉากในวรรณกรรมสยองขวัญของภาคนิยมักจะเป็นฉากในสังคมเมืองร่วมสมัยที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวันและเป็นสถานที่ที่ผู้อ่านคุ้นเคยมาเป็นองค์ประกอบในการสร้างความน่าสะพรึงกลัว เพื่อสร้างความรู้สึกหวาดระแวงและความวิตกกังวลของผู้อ่าน รวมถึงเผยให้เห็นถึงความรุนแรงที่ซ่อนเร้นแอบแฝงอยู่ในสังคมเมือง นอกจากนี้เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ทำให้เห็นวิวัฒนาการของการเล่าเรื่องจากการเล่านิทานแบบปากต่อปากหรือมุขปาฐะ มาเป็นการเล่าเรื่องของคนในสังคมสมัยใหม่ผ่านทางสื่อเทคโนโลยี ซึ่งเข้าถึงคนจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว ขณะเดียวกันเรื่องเล่าหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์สะท้อนให้เห็นลักษณะของความเป็นวัฒนธรรมประชานิยมของคนสมัยใหม่อีกด้วย

2. การศึกษาภาพตัวแทนผู้หญิง เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์สะท้อนให้เห็นภาพตัวแทนของผู้หญิงในชีวิตจริงที่มีลักษณะแตกต่างจากภาพผู้หญิงในวรรณคดี หนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก และนิตยสารสำหรับครอบครัว ซึ่งมักนำเสนอภาพตัวแทนของความเป็นหญิงที่สอดคล้องกับอุดมการณ์หลักของสังคม ผู้หญิงควรมีบทบาทของความเป็นแม่และเป็นภรรยาที่ดี ดังที่ Wongkittichawalit (2009) ศึกษาภาพตัวแทนของพระสุริยทัยในวรรณกรรมไทย ผลการศึกษาพบว่า ภาพตัวแทนของพระสุริยทัยถูกสร้างและนำเสนอให้เป็นวีรสตรีผู้กล้า ทั้งในฐานะกษัตริย์และในฐานะข้าแผ่นดิน นอกจากความกล้าหาญและเสียสละ บทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้หญิง เช่น การเป็นภรรยาและการเป็นมารดาก็ยังเป็นสิ่งที่วรรณกรรมสร้างและนำเสนอให้เป็นบทบาทหน้าที่ของตัวละครพระสุริยทัยมาอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นความคาดหวังที่สังคมมีต่อผู้หญิงอีกด้วย สอดคล้องกับที่ Nakkongkom (2021) ศึกษาภาพแทนสตรีในวรรณคดีไทย เรื่อง “ขุนช้างขุนแผน” ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประพันธ์สร้างภาพแทนสตรี ได้แก่ 1) สตรีกับความเป็นแม่นำเสนอให้สตรีแสดงบทบาทความเป็นแม่ที่ดีตามขนบของสังคม 2) สตรีกับความเป็นเมีย นำเสนอให้สตรีมีคุณลักษณะเป็นเมียที่ดีและเมียที่ดีได้มาจากขนบของสังคม 3) สตรีในฐานะเป็นวัตถุทางเพศผ่านสรีระความเป็นเพศหญิง และเป็นเครื่องบำบัดความใคร่ของผู้ชายภายใต้โครงสร้างทางสังคมวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ 4) สตรีกับความเป็นอื่นในสังคม นำเสนอให้สตรีมีความสัมพันธ์ที่ผิดไปจากขนบของสังคมและความเป็นหญิงและนำเสนอให้สตรีเป็นคนชายขอบทางชาติพันธุ์ Thongphumprueaksa (2019) ศึกษาภาพตัวแทนของความเป็นเพศหญิงในหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก ผลการศึกษาพบว่า ภาพตัวแทนของความเป็นเพศหญิง ที่สอดคล้องต่ออุดมการณ์หลักของสังคมยังคงครอบงำหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก นั่นคือแม่ที่มีจิตใจดีงาม อ่อนโยน อ่อนหวาน รัก เลี้ยงดู ดูแล และพร้อมอุทิศเพื่อลูก อยู่ในพื้นที่บ้านและทำกิจกรรมสอดคล้องต่อความเป็นแม่ที่ดี หรือเมียที่ดีจิตใจดีงาม รักและห่วงใย ยอมจำนน และยึดมั่นต่อสามี มีสามีเป็นศูนย์กลางในชีวิตอยู่ในพื้นที่บ้าน และทำกิจกรรมที่สอดคล้องต่อความเป็นเมียที่ดีตามขนบ ภาพตัวแทนผู้หญิงที่ปรากฏในนิตยสารสำหรับครอบครัว และ Soythongdee (2009) ศึกษาการนำเสนออุดมการณ์ความเป็นแม่ในวาทกรรมโฆษณาในนิตยสารสำหรับครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า วาทกรรมโฆษณามีการใช้กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนความคิด

เกี่ยวกับแม่ ได้แก่ แม่คือผู้ที่เหมาะสมกับหน้าที่ดูแลลูกมากที่สุด แม่ต้องเลี้ยงดูลูกอย่างดีที่สุด แม่ต้องเฝ้าหาความรู้ แม่ต้องเก่งรอบด้าน และแม่ต้องสวยและอ่อนเยาว์อยู่เสมอ วาทกรรมโฆษณานำเสนอความคิดเกี่ยวกับแม่ข้างต้น เพื่อเชื่อมโยงกับการบริโภคสินค้าว่า การเลือกใช้สินค้าตามที่วาทกรรมโฆษณานำเสนอสามารถเติมเต็มบทบาทการเป็นแม่ได้อย่างสมบูรณ์ ขณะที่เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์สะท้อนให้เห็นภาพของผู้หญิงที่มีปัญหาความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ การถูกทอดทิ้งจากฝ่ายชาย บางรายตัดสินใจทำแท้งเถื่อนหรือขอยุติการตั้งครรภ์ ซึ่งนำมาสู่การถูกสังคมกีดกันและไม่ยอมรับ อันเนื่องมาจากการประพฤติดนไม่สอดคล้องกับอุดมการณ์หลักของสังคม เรื่องเล่าของหมอจึงมีบทบาทในการนำเสนอภาพตัวแทนของผู้หญิงที่น่าสงสารและน่าเห็นอกเห็นใจ เพื่อตอบโต้วาทกรรมกระแสหลักที่สร้างความเป็นอื่นให้แก่ผู้หญิง รวมทั้งเปิดโอกาสให้คนในสังคมหันมาให้ออกาสผู้หญิงกลุ่มนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. การศึกษาบทบาทหน้าที่เรื่องเล่าของหมอ เรื่องเล่าของหมอสะท้อนให้เห็นพื้นที่แห่งการช่วยเหลือผู้หญิงท้องไม่พร้อม ทั้งเด็กสาว วัยรุ่น และผู้ใหญ่ ที่ได้รับความทุกข์ทั้งกายและใจจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ จึงต้องการหาที่พึ่งที่สามารถช่วยคลายความกังวลด้วยการขอรับคำปรึกษาและการช่วยเหลือจากแพทย์ เรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์จึงมีลักษณะคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ Naseeken (2014) ศึกษาเรื่องเล่าแนวรักโรติกและกลวิธีการให้คำปรึกษาในพื้นที่สื่อสารสาธารณะ : กรณีศึกษารายการวิทยุ “คลับฟรายเดย์” มีลักษณะเป็นเรื่องเล่าปัญหาชีวิตรักของผู้หญิงที่ต้องการขอรับคำปรึกษาในพื้นที่รายการวิทยุสาธารณะ เช่นเดียวกับเรื่องเล่าของหมอที่ผู้หญิงต้องการขอรับคำปรึกษาและความช่วยเหลือในพื้นที่เว็บไซต์ เลิฟแคร์สเตชัน โดยมีแพทย์ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดและเป็นมิตร ด้วยการเรียกแทนตัวเองว่าลุงและเรียกคนไข้ว่าหลาน ทำให้คนไข้รู้สึกเป็นมิตรและกล้าขอรับคำปรึกษา ขณะที่รายการคลับฟรายเดย์เป็นการขอรับคำปรึกษากับพี่อ้อยพี่นอตที่มีการแทนตัวเองว่าพี่ ซึ่งให้ความรู้สึกใกล้ชิดและเป็นมิตรเช่นเดียวกัน ด้านบทบาทหน้าที่ของเรื่องเล่ายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jantarachotigul (2019) ศึกษาคติชนกับการสร้างอัตลักษณ์ทหาร : กรณีศึกษาสถาบันการศึกษาและการฝึกทางทหารกองทัพอากาศไทย ผลการศึกษาพบว่าคติชนทหารอากาศไทย จำแนกได้ 5 ประเภท ได้แก่ 1) ประเพณีและพิธี 2) วิถีปฏิบัติ 3) บทเพลง 4) เรื่องเล่า และ 5) ความเชื่อและวัตถุมงคล ด้านอัตลักษณ์ของทหารอากาศไทยที่ประกอบสร้างจากคติชนทหารอากาศไทย มี 5 ประการ ได้แก่ 1) ทหารอากาศผู้เข้มแข็งอดทนและกล้าหาญเสียสละที่ควรแก่การภาคภูมิใจ 2) ทหารอากาศผู้จงรักภักดีและมีความผูกพันต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ 3) ทหารอากาศผู้มีเพื่อนและพี่น้อง 4) ทหารอากาศผู้ชาญฉลาดและเป็นนักรบปกป้องน่านฟ้าไทย และ 5) ทหารอากาศผู้มีศักยภาพทัดเทียมทหารอากาศสากล นอกจากนี้คติชนทหารอากาศไทยมีบทบาทในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันจากการมีความทรงจำร่วมกัน บทบาทในการสร้างความมั่นคงทางใจในช่วงการเปลี่ยนผ่านและการปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงภัย และบทบาทในการปลดปล่อยความตึงเครียดและเติมเต็มความต้องการทางใจ

นอกจากนี้เรื่องเล่าของหมอ มีลักษณะคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ Munsap (2008) ศึกษาเรื่องเล่าของเกย์ในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ ซึ่งได้ศึกษาเรื่องเล่าของเกย์ในกลุ่มบลูสกายโซเชียลในเว็บไซต์ pantip.com และศึกษาบทบาทหน้าที่ของเรื่องเล่าดังกล่าว ทั้งการเป็นพื้นที่รวมกลุ่มของเกย์ การแสดงอัตลักษณ์เกย์ และภาพตัวแทนเกย์ว่าไม่ได้เป็นผู้ที่มีความผิดปกติแต่อย่างใด และตอบโต้วาทกรรมกระแสหลักที่สร้างความเป็นอื่นให้แก่เกย์ เช่นเดียวเรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ ที่สังคมไทยสร้างความเป็นอื่นให้กับผู้หญิงท้องไม่พร้อมว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่พึงประสงค์ ไม่ปฏิบัติตามจารีตของสังคมไทย และเมื่อทำแท้งจะถูกตำหนิว่าไม่คำนึงถึงบาปกรรม หรือหากคลอดลูกแล้วนำไปทิ้งเนื่องจากขาดความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตรก็จะถูกประณามว่าเป็นแม่ใจร้าย ดังนั้นเรื่องเล่าของหมอจึงต้องการตอบโต้วาทกรรมกระแสหลักที่สร้างความเป็นอื่นให้แก่

ผู้หญิงท้องไม่พร้อม ด้วยการขอให้คนในสังคมให้โอกาสผู้หญิงท้องไม่พร้อมด้วยความเข้าใจและเหตุผล และผู้หญิงท้องไม่พร้อมควรจะได้รับสิทธิในการตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์ด้วยตัวเองเนื่องจากจะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพราะผู้หญิงบางคนยังอยู่ในวัยเรียน บางคนมีฐานะยากจน หรือบางคนมีปัญหาครอบครัว แยกกันอยู่กับสามีหรือถูกสามีทอดทิ้ง ซึ่งเมื่อคลอดบุตรแล้ว อาจไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กเหล่านี้ให้มีคุณภาพได้ ดังนั้นการยุติการตั้งครรภ์จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ถูกนำมาใช้แก้ปัญหาความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์

สรุปองค์ความรู้

ภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้จากการศึกษาเรื่องเล่าของหมอในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์

องค์ความรู้ที่ได้ คือ การนำแนวคิดแบบเรื่องของนิทาน ภาพตัวแทน และบทบาทหน้าที่ของคติชนมาใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาเรื่องเล่าสมัยใหม่ที่เผยแพร่ในอินเทอร์เน็ต ดังที่ Na Thalang (2014, pp. 461-462) กล่าวว่า คติชนในอินเทอร์เน็ต (internet folklore หรือ netlore) เป็นกลุ่มข้อมูลคติชนสมัยใหม่ที่นักคติชนวิทยาควรสนใจศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจความคิด ความรู้สึก และจินตนาการของ folk ในปัจจุบันนี้ เช่นเดียวกับที่เราเคยใช้คติชนที่ถ่ายทอดมาในสังคมประเพณีในการศึกษาความคิด ความรู้สึก และจินตนาการของ folk ในสังคมสมัยก่อน และสอดคล้องกับที่ Tolbert & Johnson (2019, p. 339) กล่าวว่า ในช่วงสองสามทศวรรษที่ผ่านมา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน และยังเป็นการขยายสนามของคติชนไปสู่ขอบเขตของความจริงเสมือนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเรื่องเล่าของหมอในประเด็นอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาเรื่องเล่าของหมอที่ปรากฏในพื้นที่สื่อออนไลน์อื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาเรื่องเล่าประเภทอื่น ๆ ที่ปรากฏในพื้นที่สื่อออนไลน์

References

- Bronner, J. S. (2009). *Digitizing and Virtualizing Folklore*. Utah: Utah State University Press.
- Destiny, our future, can be determined.* (2016). Retrieved Jan 21, 2023, from <https://rsathai.org/contents/10181/>

- Jantarachotigul, P. (2019). *Folklore and the Construction of Military Identity : A Case Study of Military Education and Training Institutions of the Royal Thai Air Force*. (Doctoral Dissertation). Chulalongkorn University. Bangkok.
- Jiteesup, R. and Kupthanaroj, N. (2019). *Motifs and Tale Types of Modern Horror Tales on the Joylada Application*. Retrieved Jan 21, 2023, from <https://rsucon.rsu.ac.th/files/proceedings/nation2019/NA19-134.pdf>.
- Kanpai, K. (2000). *Communication through computer networks in the information society*. Bangkok: Edison Press Products Company.
- Munsap, P. (2008). *Gay's narratives in an online literature community : a case study of "Blue Sky Society" on www.pantip.com*. (Master's Thesis). Chulalongkorn University. Bangkok.
- Na Thalang, S. (2014). *Theory of Folklore: Methodology for Analyzing Myths and Folktales*. (3rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Nakkongkom, S. (2021). The Representation of Women in Thai Literature Entitled "KHUN CHANG KHUN PHAEN" *Ganesha Journal*, 17(2), 43-59.
- Naseeken, K. (2014). *Narratives of tragic love and counseling techniques in public mediascape : a case study of Club Friday radio program*. (Master's Thesis). Chulalongkorn University. Bangkok.
- Phakdeephassook, S. (2005). Riddles: Linguistic Wisdom and Cultural Integration in the age of Globalization. In Na Thalang, S. (Ed.), *Songs, Music, Riddles, Woven Fabrics: Wisdom in Play and Craft* (pp. 13-50). Bangkok: Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre.
- Prachakun, N. (2009). *Yok Aksorn Yon khwamkhid volume 1, on literature*. Bangkok: Read Publisher.
- Seta, D. G. (2019). *Digital folklore*. Retrieved Jan 21, 2023, from https://www.academia.edu/37799928/Digital_folklore.
- Soythongdee, S. (2009). *The Presentation of Motherhood Ideology in Advertisement Discourse in Family Magazines*. (Master's Thesis). Chulalongkorn University. Bangkok.
- Srirasa, C. & Kukeati, C. (2022). Principle of blessed life in Win Lyovarin's Serm Kamlangjai. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 7(3), 131-143.
- Suwannawong, S. (2021). *Contemporary Urban Society in PHAKHINAI'S Horror Fiction*. (Master's Thesis). Chulalongkorn University. Bangkok.
- Tailanga, I. (2003). *The science and art of storytelling*. Bangkok: Kasetsart University.
- The story of having no disease is a gain from intention*. (2015). Retrieved Jan 21, 2023, from <https://rsathai.org/contents/10154>.
- Thongphumprueaksa, K. (2019). *The representation of femininity in children's picture book*. (Doctoral Dissertation). Thammasat University. Bangkok.

Tolbert, A. J. & Johnson, D. M. E. (2019). *Digital Folkloristics*. Retrieved Jan 21, 2023, from <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26864167>.

When I found out I was pregnant with my boyfriend, I've always thought of finding a way to keep my child. (2017) . Retrieved Jan 21, 2023, from <https://rsathai.org/contents/10227>.

Wongkittichawalit, K. (2009). *The Representation of Queen Suriyothai in Thai Literature*. (Master's Thesis). Chulalongkorn University. Bangkok.

